

Seletuskiri Häädemeeste Vallavolikogu määruse eelnõu nr 10 „Häädemeeste Vallavolikogu 16.01.2014.a määruse nr 1 „Häädemeeste valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord“ muutmine“ juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 38, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 21 lõike 1 ning Häädemeeste Vallavolikogu 13.03.2013 määruse nr 3 „Häädemeeste valla põhimäärus“ § 84 lõigete 2 ja 3 alusel.

Eelnõu eesmärk ja sisu

Eelnõu eesmärk on minna eelarve koostamisel üle seniselt kassapõhiselt eelarvelt tekkepõhisele eelarvele.

Häädemeeste Vallavolikogu 16.01.2014.a määruses nr 1 „Häädemeeste valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord“ tehakse alljärgnevad muudatused:

- 1) paragrahvi 1 lõiget 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(1) Häädemeeste vallal on Häädemeeste Vallavolikogu (edaspidi: volikogu) poolt kinnitatud tekkepõhine eelarve, mille osad on põhitegevuse tulud, põhitegevuse kulud, investeerimistegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus“;
- 2) paragrahvi 2 lõiget 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(4) Vallavalitsus esitab volikogule kinnitamiseks koondeelarve eelnõu“;
- 3) paragrahvi 7 lõiget 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „(5) Hiljemalt iga kuu 25ndal kuupäeval väljastab vallavalitsuse finantsnõunik eelarveüksusele eelarve täitmise aruande eelneva kalendrikuu lõpu seisuga“;
- 4) Paragrahvi 7 lõiked 6 ja 7 tunnistatakse kehtetuks.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 38 alusel kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamise, vastuvõtmise, muutmise, täitmise ja avalikustamise ning aruandluse nõuded sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.

Häädemeeste valla põhimääruse § 84 lõike 2 valla eelarve koostamisel, vastuvõtmisel, muutmisel, täitmisel ja avalikustamisel ning aruandlusel lähtutakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses sätestatud nõuetest. Sama paragrahvi lõike 3 alusel eelarve detailsus ja sisu määratakse, eelarve eelnõu koostatakse ja seda menetletakse, eelarve võetakse vastu ja avalikustatakse, eelarvet täidetakse ja tegemata jäänud väljaminekud kavandatakse vastavuses kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse, käesoleva põhimääruse ja muude õigusaktide, arengukava ja eelarvestrateegiaga.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) § 21 lõike 1 alusel vallavolikogu kehtestab määrusega tingimused ja korra:

- 1) eelarve liigendamiseks;
- 2) eelarve või lisaelarve eelnõu koostamiseks, volikogus menetlemiseks ja vastuvõtmiseks;
- 3) majandusaasta aruande volikogus menetlemiseks ja kinnitamiseks;
- 4) vastuvõtmata eelarve korral väljaminekute tegemiseks;
- 5) eelarve täitmiseks.

KOFS § 5 lõike 1 alusel eelarve koosneb osadest ning on kassapõhine või tekkepõhine. Kassapõhise eelarve koostamise erisused on esitatud KOFS §-des 6–12. Tekkepõhise eelarve koostamise erisused on esitatud KOFS §-des 13–19.

KOFS § 5 lõike 2 alusel eelarveosad on:

- 1) põhitegevuse tulud;

- 2) põhitegevuse kulud;
- 3) investeerimistegevus;
- 4) finantseerimistegevus;
- 5) likviidsete varade muutus.

Nimetatud eelarveosade detailsus peab kassapõhise eelarve korral vastama vähemalt KOFS §-des 7–11 ja tekkepõhise eelarve korral vähemalt KOFS §-des 14–18 sätestatule.

KOFS § 5 lõike 4 alusel võib eelarvele lisada KOFS § 5 lõikes 2 nimetatamata osasid, lisa- ja täiendavat informatsiooni, sealhulgas ametiasutuste ja ametiasutuste hallatavate asutuste ning tegevuste ja eesmärkide vahelisi tehinguid, mis on vajalikud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsolukorra täpsustamiseks ja eelarve täiendamiseks, kuid mida ei arvestata lõikes 2 nimetatud eelarveosades.

KOFS § 5 lõikes 2 nimetatud eelarveosades võib eelarve jaotada täiendavalt tegevuste kaupa ning tegevused täiendavalt eesmärkide kaupa. Eesmärkidele lisatakse nende täitmise mõõtmiseks indikaatorid. Indikaator on eesmärgi saavutamist iseloomustav kvantitatiivne või kvalitatiivne näitaja, mille abil saab analüüsida eesmärgi täitmise suunas liikumist.

Volikogu võib volitada valla- või linnavalitsust eelarvet detailsemalt liigendama (KOFS § 5 lõige 6).

Tekkepõhine eelarve (KOFS § 13)

Tekkepõhises eelarves kajastatakse tehingud vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või välja makstakse.

Tekkepõhise eelarve põhitegevuse tulude eelarveosa (KOFS § 14)

Põhitegevuse tulude eelarveosas jaotatakse tulud majandusliku sisu järgi vähemalt järgmisteks liikideks:

- 1) maksutulud;
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist;
- 3) saadavad toetused;
- 4) muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulude eelarveosas ei planeerita:

- 1) kasumit ja kahjumit põhivara müügist;
- 2) põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist;
- 3) finantstulusid.

Põhitegevuse tulude eelarveosas võib planeerida ja kogusummas arvesse võtta tuludega seotud nõuete ja kohustuste muutusi, kui prognoositakse nende olulist mõju likviidsete varade muutuse eelarveosas kajastatavale raha ja pangakontode saldo muutusele.

Tekkepõhise eelarve põhitegevuse kulude eelarveosa (KOFS § 15)

Põhitegevuse kulude eelarveosas jaotatakse kulud majandusliku sisu järgi vähemalt järgmisteks liikideks:

- 1) antavad toetused;
- 2) muud tegevuskulud.

Põhitegevuse kulude eelarveosas ei planeerita:

- 1) põhivara amortisatsiooni ja ümberhindlust;
- 2) põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist;
- 3) finantskulusid;
- 4) põhivara soetamisega kaasnevat käibemaksukulu.

Põhitegevuse kulude eelarveosas võib planeerida ja kogusummas arvesse võtta kuludega seotud nõuete ja kohustuste muutusi, kui prognoositakse nende olulist mõju likviidsete varade muutuse eelarveosas kajastatavale raha ja pangakontode saldo muutusele.

Tekkepõhise eelarve investeerimistegevuse eelarveosa (KOFS § 16)

Investeerimistegevuse eelarveosa jaotatakse majandusliku sisu järgi vähemalt järgmisteks liikideks:

- 1) põhivara soetus;
- 2) põhivara müük;
- 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- 5) osaluste soetus;
- 6) osaluste müük;
- 7) muude aktsiate ja osade soetus;
- 8) muude aktsiate ja osade müük;
- 9) antavad laenud;
- 10) tagasilaekuvad laenud;
- 11) finantstulud ja finantskulud.

Investeerimistegevuse eelarveosas ei planeerita:

- 1) põhivara soetuseks saadavat mitterahalist sihtfinantseerimist ja sellega seoses saadavat põhivara, kui sellega ei kaasne kaupade ja teenuste müüki tarnija poolt;
- 2) põhivara soetuseks antavat mitterahalist sihtfinantseerimist ja sellega kaasnevat mitterahalist põhivara võõrandamist;
- 3) mitterahalisi sissemakseid äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute omakapitali ning mitterahalisi väljamakseid äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute omakapitalist;
- 4) finantsinvesteeringute ja osaluste ümberhindamisest põhjustatud kasumit ja kahjumit ning kohaliku omavalitsuse üksuse osa tema osalusega äriühingu majandusaasta tulemist.

KOFS § 16 lõike 1 punktides 2, 6 ja 8 nimetatud müügid planeeritakse müügist saadava tuluna, mitte müügist saadava kasumi või kahjumina.

Investeeringud planeeritakse investeerimistegevuse eelarveosas põhivara soetusena koos soetusega kaasneva käibemaksukuluga.

(5) Investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma leidmiseks liidetakse KOFS § 16 lõike 1 punktides 2, 6 ja 8 nimetatud müükide tulu, punktis 3 nimetatud saadav sihtfinantseerimine, punktis 10 nimetatud tagasilaekuvad laenud ning punktis 11 nimetatud finantstulude ja -kulude vahe, millest lahutatakse punktides 1, 5 ja 7 nimetatud soetuste maksumus, punktis 4 nimetatud antav sihtfinantseerimine ning punktis 9 nimetatud antavad laenud.

Investeerimistegevuse eelarveosas võib planeerida ja kogusummas arvesse võtta investeerimistegevusega seotud nõuete ja kohustuste muutusi, kui prognoositakse nende olulist mõju likviidsete varade muutuse eelarveosas kajastatavale raha ja pangakontode saldo muutusele.

Tekkepõhise eelarve finantseerimistegevuse eelarveosa (KOFS § 17)

Finantseerimistegevuse eelarveosa jaotatakse vähemalt järgmisteks liikideks:

- 1) laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste võtmine ning kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel;
- 2) võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine ning tagasimaksed teenuste kontsessioonikokkulepete alusel.

Finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma leidmiseks liidetakse nimetatud lõike punktis 1 nimetatud kohustuste võtmiseks kavandatavad rahalised vahendid ja sellest lahutatakse punktis 2 nimetatud kohustuste täitmiseks kavandatavad rahalised vahendid.

Tekkepõhise eelarve likviidsete varade muutuse eelarveosa (KOFS § 18)

Likviidsete varade muutuse eelarveosa jaotatakse järgmisteks liikideks:

- 1) raha ja pangakontode saldo muutus;
- 2) rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- 3) soetatud võlakirjade saldo muutus.

Nimetatud kirjed võib planeerida ühel kirjel likviidsete varade muutusena.

Likviidsete varadena käsitatakse varasid, mis vastavad KOFS § 36 lõikele 1.

Likviidsete varade saldo suurenemine ja vähenemine kajastatakse likviidsete varade muutuse eelarveosas vastavalt plussi või miinusega.

Tekkepõhise eelarve tasakaal, ülejääk ja puudujääk (KOFS § 19)

Põhitegevuse tulude eelarveosa kogusumma ja põhitegevuse kulude eelarveosa kogusumma vahet, millele on liidetud investeerimistegevuse eelarveosa kogusumma, nimetatakse käesolevas seaduses eelarve tulemiks. Eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma vahega.

Eelarve on tasakaalus, kui eelarve tulem võrdub nulliga.

Eelarve on ülejäägis, kui eelarve tulem on positiivne.

Eelarve on puudujäägis, kui eelarve tulem on negatiivne.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Eelnõu algataja: vallavalitsus

Eelnõu ja seletuskirja koostajad: finantsnõunik ja vallasekretär

Kuupäev: 01.11.2016